Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH, 2007

TÍREOLAÍOCHT – GNÁTHLEIBHÉAL

ROINN 2

DÉ LUAIN, 11 MEITHEAMH – TRÁTHNÓNA, 1.30 go 3.30

Tá **ROINN 1** den pháipéar seo i bhfillteán ar leithligh, mar a bhfuil spásanna le haghaidh do chuid freagraí.

N.B. CUIMNIGH AIR, LE DO THOIL, GO gCAITHFEAR AN FILLTEÁN A THABHAIRT AR AIS LE DO FHREAGARLEABHAR

THALL →

ROINN 2 (90 MARC)

Freagair **TRÍ** cheist.

Gabhann na marcanna céanna le gach ceist

1. <u>TÍREOLAÍOCHT FHISICEACH</u>

A. Is féidir le daoine **carraigeacha** a úsáid ina lán slite difriúla.

(i) Ainmnigh **trí** charraig agus abair conas is féidir gach ceann díobh a úsáid. [6]

(ii) Mínigh an fáth a gcuirfeadh daoine ina choinne, b'fhéidir, dá n-osclófaí cairéal, chun carraig a bhaint amach as, in aice lena n-áit chónaithe. [4]

B. Aibhneacha

(i) Ainmnigh gné **amháin** de Chreimeadh Abhann.

Tarraing léaráid den ghné seo.

Mínigh conas a foirmíodh an ghné seo. [6]

(ii) Ainmnigh gné **amháin** de Shil-leagan Abhann.

Tarraing léaráid den ghné seo.

Mínigh conas a foirmíodh an ghné seo. [6]

1. **<u>TÍREOLAÍOCHT FHISICEACH *ar leanúint.*</u>**

C. Aibhneacha agus Daoine

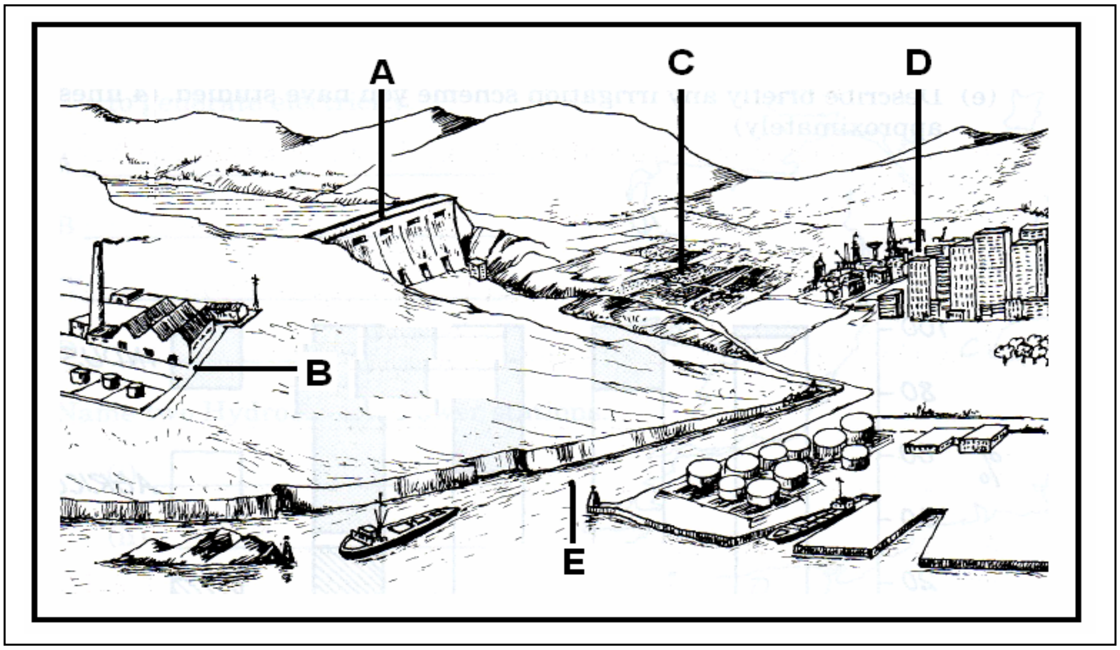

Is féidir an t-uisce in abhainn a úsáid i slite éagsúla. Féach ar an léaráid thuas, a thaispeánann na húsáidí seo a leanas:

A Cumhacht hidrileictreach

B Tionsclaíocht

C Talmhaíocht

D Soláthairtí do chathracha

E Iompar ar aibhneacha

Roghnaigh **dhá** cheann de na húsáidí thuas agus abair cén fáth a bhfuil siad tábhachtach.

[8]

THALL →

2. ITHREACHA

A. Déan staidéar cúramach ar an léarscáil seo.

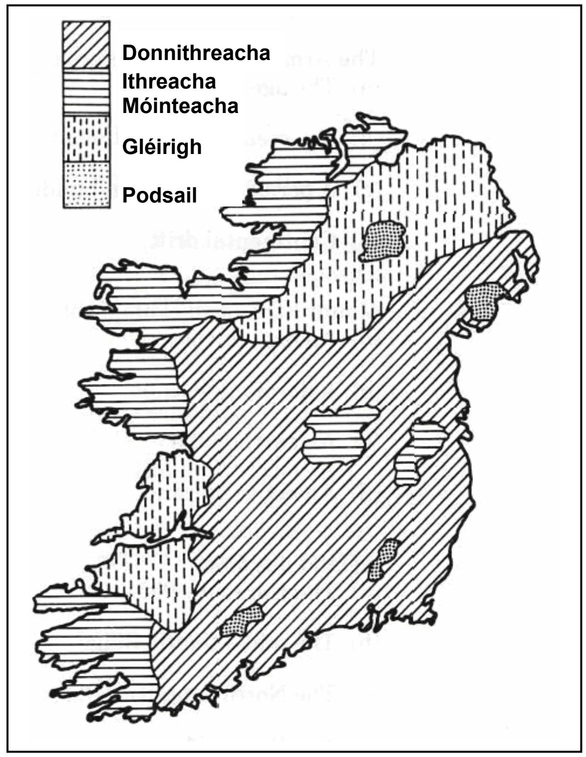

(i) Cad é an príomhchineál ithreach a fhaightear in Éirinn? [3]

(ii) Cad é an príomhchineál ithreach a fhaightear sna limistéir ardtalaimh in Iarthuaisceart agus in Iardheisceart na hÉireann? [3]

B. Féach go cúramach ar an léaráid seo a thaispeánann príomh-chomhábhair na hithreach.

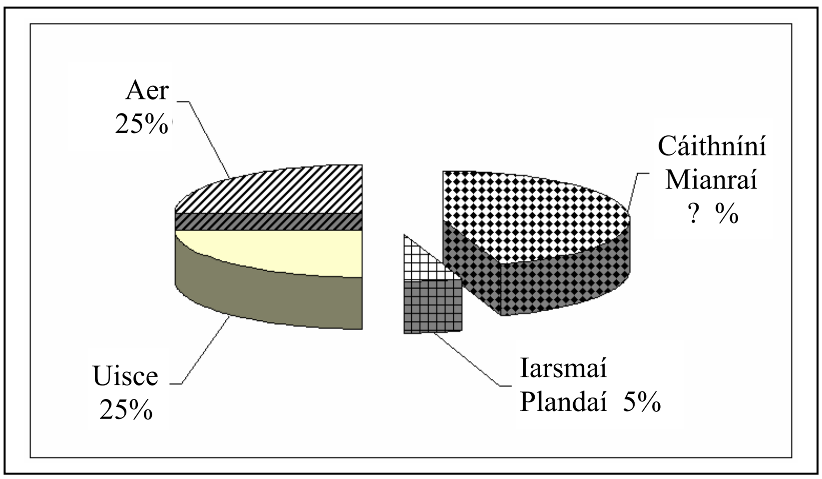

(i) Cén céatadán den ithir atá déanta as cáithníní mianraí? [3]

(ii) Déan cur síos ar an tábhacht a bhaineann le **trí** cinn ar bith díobh seo a leanas i gcomhdhéanamh na hithreach:
Cáithníní Mianraí; Aer; Uisce; Iarsmaí Plandaí. [9]

C. Tá an ithir tábhachtach san fheirmeoireacht. Is córais iad feirmeacha agus tá **IONCHUIR, PRÓISIS** agus **ASCHUIR** acu.

(i) Ainmnigh ionchur **amháin**, próiseas **amháin** agus aschur **amháin** ar fheirm mheasctha a bhfuil staidéar déanta agat uirthi.

(ii) Déan cur síos achomair ar **thrí** jab a dhéanann feirmeoir ar fheirm mheasctha. [12]

3. **AERFÓTAGRAF**

Déan staidéar ar an aerfótagraf de Dhroichead Átha, a thugtar leis an bpáipéar seo.

[**NOD:** Cuimhnigh air gur **fótagraf fiar** é seo. Mar sin, ba chóir duit na téarmaí cearta a úsáid, e.g. an Cúlra ar Clé, an Cúlra ar Dheis, etc.]

A. Tarraing sracléarscáil den cheantar go léir a thaispeántar san fhótagraf. Marcáil iad seo air agus ainmnigh iad:

- Abhainn
- Droichead
- Dhá bhóthar a chónascann a chéile
- Eaglais
- Carrchlós [12]

B. Roghnaigh, agus sainaithin go soiléir, áit ar an bhfótagraf ar mhaith leat cónaí ann. Tabhair **trí** chúis le do fhreagra agus bain úsáid as oiread sonraí agus is féidir ón bhfótagraf. [10]

C. **(i)** Cén tráth den bhliain a bhí ann nuair a tógadh an pictiúr seo? [2]

(ii) Bain úsáid as fianaise ón bhfótagraf agus tabhair cúis **amháin** le do fhreagra. [2]

(iii) Agus tú ag baint úsáide as fianaise ón bhfótagraf, ainmnigh agus tabhair suíomh **dhá** sheirbhís atá ar fáil i nDroichead Átha. [4]

THALL →

4. LÉARSCÁIL SUIRBHÉIREACHT ORDANÁIS

A. Féach ar an léarscáil de chuid na Suirbhéireachta Ordanáis agus ar an eochair eolais a thugtar leis seo.
Tarraing sracléarscáil den cheantar a thaispeántar ar léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis.
Marcáil iad seo uirthi agus ainmnigh iad:

- Abhainn mhór
- An ceantar i nDroichead Átha atá faoi fhoirgnimh
- Mótarbhealach
- Trá
- Galfchúrsa [12]

B. Féach arís ar léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis.

(i) "Is baile mór aosta é Droichead Átha. D'fhorbair sé ag an suíomh seo ar chúiseanna éagsúla."
Bain úsáid as fianaise ón léarscáil agus déan cur síos ar **dhá** chúis ar fhorbair Droichead Átha ag an suíomh seo. [6]

(ii) Cad é an fad ina chiliméadair, ar an R132 ón T-Acomhal ag Baile Iúiliáin (Julianstown) (O 133 708), ó thuaidh go dtí an stáisiún iarnróid i nDroichead Átha (O 099 748)?
[4]

C. Tá sé molta gur chóir Ionad Siopadóireachta a thógáil in aice leis an timpeallán ag O 065 767.
Déan cur síos ar bhuntáiste **amháin** agus ar mhíbhuntáiste **amháin** a bhaineann le hIonad Siopadóireachta a thógáil ag an suíomh seo. [8]

5. MEASCÁN TÍREOLAÍOCHTA

Tabhair faoi THRÍ CINN AR BITH de na ceisteanna: A, B, C, D.

5A. CREATHANNA TALÚN

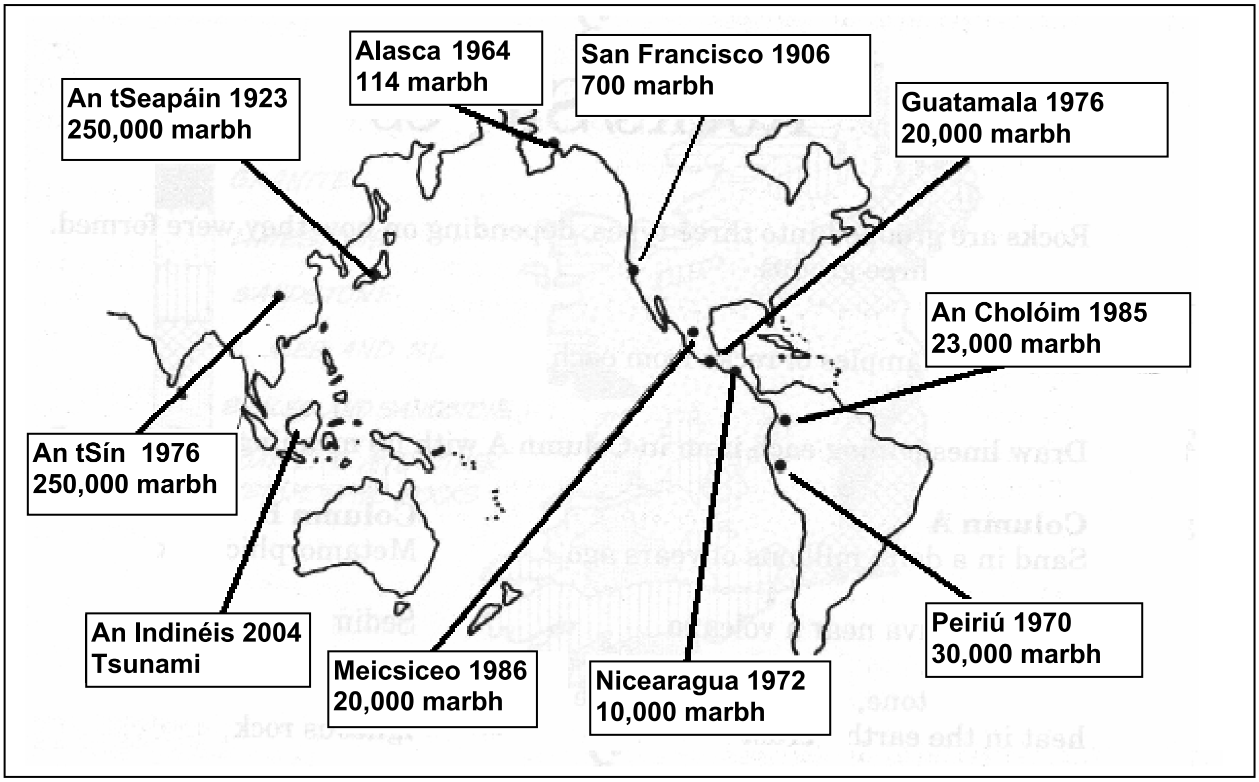

Déan staidéar ar an léarscáil thuas. D'fhulaing an limistéar seo den domhan a lán creathanna talún ó 1900 i leith.

(i) Ainmnigh an **dá** thír leis an líon is mó daoine a fuair bás i gcreathanna talún. Ainmnigh an tír ina raibh crith talún ina chúis le **tsunami**. [6]

(ii) Déan cur síos ar **dhá** thoradh a thagann as cathair mhór a bheith buailte ag crith talún. [4]

THALL →

5 MEASCÁN TÍREOLAÍOCHTA *ar leanúint*

5B. TIONSCAL DÉANTÚSAÍOCHTA

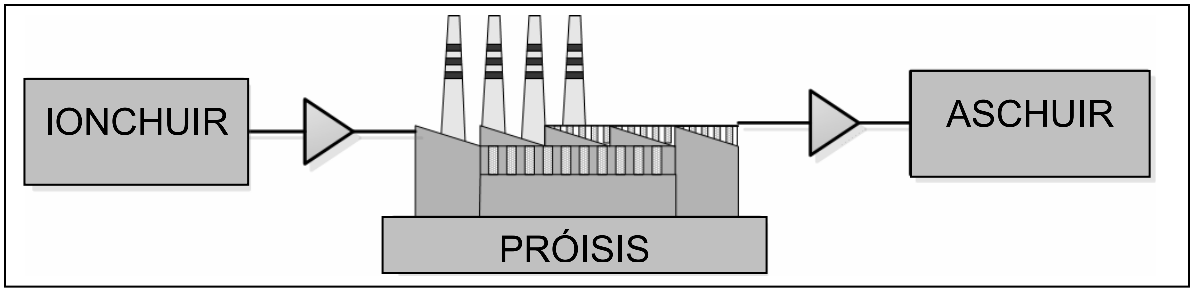

(i) Ainmnigh tionscal déantúsaíochta a bhfuil staidéar déanta agat air.

(ii) Ainmnigh sampla **amháin** de **gach** ceann de na h**ionchuir**, de na **próisis** agus de na h**aschuir** is tábhachtaí sa tionscal atá ainmnithe agat.

(iii) Cad is **Eastát Tionsclaíoch** ann?

[10]

5C. DOMHAN SAIBHIR – DOMHAN BOCHT

(i) Mínigh **dhá** cheann de na téarmaí seo a leanas:

- Dúshaothrú
- Barr margaidh
- Cúnamh Déthaobhach
- Cúnamh Práinne
- Cúnamh Forbartha [6]

(ii) Féach go cúramach ar an bhfótagraf seo.

San fhótagraf taispeántar bean agus cúnamh bia á fháil aici.
Cén fáth a dteastódh cúnamh bia ó dhaoine? Luaigh **dhá** chúis.

[4]

5 MEASCÁN TÍREOLAÍOCHTA *ar leanúint*

5D. STAIDÉAR AR AN DAONRA

Féach go cúramach ar an tábla seo a leanas, a tógadh as **Daonáireamh 2006**. Taispeánann sé an t-athrú sa daonra i gCúige Chonnacht idir 1981 agus 2006.

An tAthrú sa Daonra i gCúige Chonnacht, 1981 – 2006

	1981	**1986**	**1991**	**1996**	**2002**	**2006**
GAILLIMH	172,018	178,552	180,364	188,854	209,077	**231,035**
LIATROIM	27,609	27,035	25,301	25,057	25,799	**28,837**
MAIGH EO	114,766	115,184	110,713	111,524	117,446	**123,648**
ROS COMÁIN	54,543	54,592	51,697	51,975	53,774	**58,700**
SLIGEACH	55,474	56,046	54,756	55,821	58,200	**60,863**

Foinse: POS, Daonáireamh 2006

(i) Ainmnigh an **contae** ina raibh an daonra is mó in 2006. [2]

(ii) Ríomh an **méadú ar** dhaonra **Chontae Shligigh** idir 1981 agus 2006. [2]

(iii) Ainmnigh an **contae** ina dtaispeántar ar t-**athrú is lú** sa daonra idir 1981 agus 2006. [2]

(iv) Is é an t-aon chontae amháin a thaispeánann méadú sa daonra gach bliain ná Gaillimh. An phríomhchúis atá leis seo ná an tábhacht a bhaineann le cathair na Gaillimhe. Cén fáth a dtéann daoine ar imirce (Cén fáth a n-aistríonn daoine) le dul chun cónaithe sna cathracha? Luaigh **dhá** chúis. [4]

LEATHANACH BÁN

LEATHANACH BÁN

LEATHANACH BÁN